Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij

Activiteitenverslag

2018

Opleiding
Informatie
Certificatie
Verzekeringen

Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij vzw
Ten dienste van het bos en de bosbouwers

Bischoffsheimlaan 1-8 | bus 3 | 1000 Brussel | BE 0408 558 654
02 223 07 66 | info@srfb-kbbm.be | **www.srfb-kbbm.be**

Woord van de voorzitter

Geachte leden,

Zoals elk jaar vormt het activiteitsverslag een gelegenheid om een stand van zaken op te maken van de opmerkelijke feiten van het afgelopen jaar, van onze verwezenlijkingen en van de lopende toekomstprojecten. In 2018 vierde de KBBM haar 125e verjaardag. In dit verslag komen onze acties van dit jubileumjaar uitvoerig aan bod. Deze werden mogelijk gemaakt dankzij het werk en de inzet van het hele operationele team, waarvoor mijn bijzondere dank.

Ik zou nader willen ingaan op enkele opmerkelijke feiten in 2018, dat in de annalen zal voortbestaan als een jaar van excessen, ontsporingen, maar ook van vele vragen. Vanaf januari werd het oosten van Europa getroffen door stormen. Enkele maanden later begon een kurkdroge zomer. Tijdens de hittegolf vreesden wij voor brand die onze percelen in de as zou leggen, en vanaf augustus hadden de bomen erg te lijden onder het watertekort. En op dat moment begonnen overal spintkevers op te duiken... Alsof het nog niet erg genoeg was, sloeg de varkenspest toe in onze contreien. Na zo'n jaar zou ons moreel een dieptepunt moeten bereiken.

En nochtans…

Steeds luidere stemmen zijn hoorbaar als het over dringende milieumaatregelen gaat en het tij is voelbaar aan het keren: jongeren komen op straat en spijbelen elke week, om ons luidop toe te roepen dat zij gewoonweg een toekomst wensen. Zij wijzen ons erop dat deze overgang naar een ander milieubeleid sterke keuzes eist, die niet samengaan met de compromissen die worden ingegeven door een kortetermijnpolitiek. Wij zien die beweging als een hoopgevend streven naar verandering.

Vandaag stel ik voor dat wij ons bij die dynamiek aansluiten en de moeilijkheden trotseren, zodat wij voor onze achterkleinkinderen veerkrachtige bossen kunnen achterlaten. Laten wij onze manier van werken herbekijken, ons gewone kader en onze zekerheden achter ons laten en een nieuwe bosbouw bedenken om onze bossen immuun te maken, zoals professor Messier het tijdens onze vorige Algemene vergadering uitdrukte. Ons project « Arboretums 125 jaar » dat werd gelanceerd ter gelegenheid van onze verjaardag, streeft datzelfde doel na: de toekomst en de leefbaarheid van onze bossen veiligstellen. Mogen al onze leden zich achter dit project scharen!

U kunt het vaststellen in dit verslag: de KBBM gaat de vernieuwende toer op. Dit andere imago is volgens ons een afspiegeling van onze vitaliteit en een uitnodiging om de dingen anders te bekijken en ons resoluut op de toekomst te richten, met respect voor onze waarden en tradities!

Beste leden, ik wens jullie een uitstekend bosbouwjaar.

6 De KBBM

6 De vereniging
7 Het team
9 2018 in cijfers

10 125 jaar: dat vieren we!

14 Opmerkelijke gebeurtenissen in 2018

18 Diensten

18 Opleiding
20 Informatie
21 Verzekeringen
21 PEFC
22 Vrijwilligerswerk

24 Europese projecten

24 EforOwn
24 Forêt Pro Bos
24 Regiowood II

26 Nieuw logo

De KBBM

De vereniging

De Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij werd in 1893 opgericht als een vzw die bospromotie, bosbescherming en duurzaam bosbeheer beoogt. Hiertoe biedt het team de leden en de gemeenschap aangepaste diensten aan op basis van zijn veldervaring en deskundigheid.

Knowhow, vertrouwen, openheid en duurzaamheid zijn waarden die tekenend zijn voor alle door de KBBM georganiseerde activiteiten.

Het team

Philippe de Wouters
Directeur

Anne Crespin
Executive assistant

Elodie Van Nieuwenhove
Secretariaat

Amir Bouyahi
Administratie en financiën, project Forêt Pro Bos

Adelaïde Boodts
Communicatie

Nicolas Dassonville
Projectmanager Forêt Pro Bos en netwerk van arboretums

Orane Bienfait
Opleidingscoördinator

Isabelle Lamfalussy
Verantwoordelijke vrijwilligerswerk & Forest Friends

Isaline de Wilde
Verantwoordelijke PEFC-boscertificatie

David Dancart
Coördinator Silva Belgica, boekhandel en verzeke-ringen

Pierre-Olivier Bonhomme
Projectmanager Regiowood II

Julie Losseau
Projectassistente Regiowood II

Geoffrey Bodson
Grafisch ontwerper

Ten dienste van het bos en de bosbouwers

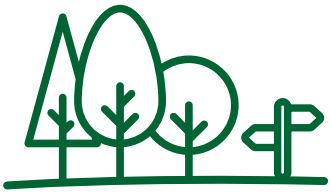

2018 in cijfers...

In 2018, staat de KBBM voor :

46 velddagen of conferenties georganiseerd door de KBBM voor meer dan 2.400 deelnemers.

81 rondleidingen of bosanimatie door vrijwillige bosgidsen van de KBBM voor 2.600 deelnemers (volwassenen, natuurgidsen, jongeren en/of kinderen).

Meer dan 100 expertmeetings (comité, werkgroepen enz.) waarop de KBBM was vertegenwoordigd of gevraagd.

32.502 bomen gesponsord in 2018 op een oppervlakte van 22,54 ha. Sinds 2011 sponsorde de KBBM zo meer dan 260.000 aangeplante bomen.

Een team van 13 personen.

Meer dan 2.600 leden.

Meer dan 3.200 likes voor de Facebookpagina van de KBBM.

125 jaar: dat vieren we!

Project arboretums:

Op 4 mei kondigde de KBBM, ter gelegenheid van de Algemene Vergadering en in aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning, de lancering aan van een ambitieus project: arboretums 125 jaar. Dit project heeft tot doel onze bossen aan te passen aan de huidige en toekomstige klimaatverandering, door nieuwe soorten en herkomsten te testen. De KBBM coördineert het project en heeft zich daartoe omringd met een wetenschappelijk comité dat bestaat uit verschillende Belgische universiteiten, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) van het Vlaamse Gewest en zijn Waalse tegenhanger, het Département de l'étude du milieu naturel et agricole (DEMNA). Private en openbare boseigenaars spelen eveneens een belangrijke rol in het project, door een of meer percelen ter beschikking te stellen voor onderzoek.
De eerste selectiefase van te testen soorten en herkomsten werd eind 2018 afgesloten met behulp van de zaadbank van het DNF. Er werden veertien soorten geselecteerd, op basis van hun aanpassingsvermogen aan de verwachte klimaatverandering en de beschikbaarheid van hun zaden/stekken. Het gaat onder meer om atlasceder, nordmannspar, lawsoncipres, kleinbladige linde en enkele minder bekende soorten zoals oosterse spar en oosterse beuk, allebei afkomstig uit de Kaukasus. In de niet-Ardense proefstations is het de bedoeling om ook de maritieme den en verschillende mediterrane eiken te testen (moseik, Hongaarse eik, behaarde eik). Tot slot worden nieuwe herkomsten getest voor enkele belangrijke productiesoorten (douglasspar, beuk, wintereik, Corsicaanse den, grove den).

In september 2018 keurde het wetenschappelijk comité het protocol voor de aanleg van proefpercelen goed. Er werd opnieuw contact opgenomen met de eigenaars die de komende jaren aan het project willen meewerken. De eerste aanplanting gebeurt in het voorjaar van 2019, in de streek van Lierneux.

Voor meer informatie: www.kbbm.be/nl/arboretums

20/3 Cine-debat

De Universiteit van Gembloux AgroBioTech (ULiège) en de KBBM organiseerden samen een avond rond het thema van het bos, gisteren en morgen.

Na de vertoning van het eerste deel van de film “Le peuple des forêts” van Jacques Perrin en Jacques Cluzaud en een reportage over tropische bossen, voerde een panel van deskundigen een debat over de toekomst van het bos.

4/5 Bezoek aan de koninklijke schenking in Ciergnon

Na een inleiding op de binnenplaats van het kasteel van Villers-sur-Lesse ging het bezoek verder met een boswandeling. De organisator, Gaëtan Graux, vertelde over zijn passie voor dit privédomein van ongeveer 7.000 ha en over de ervaringen en uitdagingen die het beheer ervan meebrengt.

4/5 Lezing van Christian Messier in Lavaux-Sainte-Anne

Christian Messier, professor aan de universiteit van Quebec (UQAM) en directeur van het Institut des Sciences de la Forêt Tempérée, gaf een lezing over de noodzaak om onze manier van bosbouw te herzien of zelfs volledig om te gooien. Professor Messier gaf voorbeelden van hoe we een bos moeten bekijken en beheren om het bestand te maken tegen de druk en onzekerheden die het bedreigen. Deze nieuwe aanpak stelt de productie veilig van een hernieuwbare grondstof, bevordert het behoud van het bosecosysteem en helpt de biodiversiteit te beschermen.

5/6 Bezoek aan de eigendom van een oprichter van de KBBM

Wij hadden de eer om op verkenning te mogen gaan op het domein van de familie Houtart. De eigenaars leggen zich toe op de vernieuwing en het beheer van populaties van naaldbomen van verschillende ouderdom. Sommige bomen werden geplant door de oprichter van de KBBM, Amédée Visart de Bocarmé.

sinds 125 jaar

19-21/10 Didactische parcours om het bos bekend te maken bij het grote publiek

Via verschillende workshops liet de KBBM een heel breed publiek kennismaken met de verschillende aspecten van het bos: mobiele houtzagerij, verhalencarrousel, dieren ontdekken, houtbewerking, bosbaden enz.

De activiteit werd in september georganiseerd in Anzegem, ter gelegenheid van de jumping, en in oktober in Namen, tijdens het Festival International Nature Namur. Er namen meer dan 4000 mensen deel.

Dit evenement werd mogelijk gemaakt dankzij de steun van de Nationale Loterij.

28/11 Lezing "Welke toekomst heeft de houtketen?"

Tijdens deze lezing maakten de deelnemers kennis met de uitdagingen waar de houtindustrie voor staat.

De sprekers kwamen allemaal uit de sector. Ze deelden hun visie en belichtten de rol die zowel de boseigenaar als de consument kan spelen voor de toekomst van de houtketen in België.

Opmerkelijke gebeurtenissen in 2018

24/6 Kennismaking met bosbeheer en bosbeheer in de praktijk

Op 24 juni werd in Presles (Henegouwen) een dag georganiseerd rond de thema's "Kennismaking met bosbeheer en bosbeheer in de praktijk" voor nieuwe en jonge boseigenaars en -beheerders. Tijdens deze dag konden de deelnemers initiatieworkshops volgen over verschillende aspecten van het beheer van een bos (snoeien, markeren voor uitdunning, kuberen enz.).

•/2-3 infosessies over Natura 2000

In februari en maart organiseerde de KBBM, samen met Natagriwal, NTF, de Cellule d'appui à la petite forêt privée en het DNF, een aantal infosessies over Natura 2000. Het was de bedoeling om een stand van zaken te geven over de realiteit, de moeilijkheden en kansen van Natura 2000 ten aanzien van de bossen.

5/9 Opleiding maaien

In samenwerking met Stihl en Contact Forestier konden de deelnemers aan deze opleidingsdag over maaien verschillende modellen van thermische en elektrische bosmaaiers testen.

30/5 opleiding over de geschiktheid van een soortenstation

In mei organiseerde de KBBM een opleiding over de geschiktheid van een soortenstation in Sart-Bernard. Het doel was om de deelnemers vertrouwd te maken met de criteria die van invloed zijn op de keuze van bossoorten.

23/7 Opleiding soortenmengeling

Tijdens deze opleiding werd een bezoek gebracht aan proefpercelen waar veel bossoorten worden gemengd. Ramon Reyntiens, de eigenaar, toonde ons allerlei klassieke soorten, waaronder Amerikaanse eik en esdoorn, en exotische soorten zoals eucalyptus en amberboom. De opleiding wilde de deelnemers doen nadenken over de praktische aspecten van het mengen. Ze legde verder de nadruk op het belang van herkomsten en het potentieel van nieuwe soorten.

12/9 "Ik heb een bos gekocht, wat nu?"

Tijdens deze dag konden de talrijke deelnemers, allemaal nieuwe of toekomstige boseigenaars, ontdekken waarom het belangrijk is om bossen te beheren, opleiding volgen en vakmensen ontmoeten.

•/11 Opleiding bosbeheerplan

In deze opleiding leerden de deelnemers hoe ze een bosbeheerplan moeten opstellen. Na een presentatie in de zaal werd elke deelnemer gevraagd om een plan op te stellen voor een bosperceel van ongeveer 15 ha en daarin de uit te voeren kap en andere werken op te nemen.

10/10 Het bosbeheer in het licht van onzekerheden

Professor Christian Messier uit Quebec leerde ons hoe we bossen weerbaarder kunnen maken tegen de klimaatverandering en andere aanvallen. Na een boeiende theoretische uiteenzetting konden we de oplossingen van professor Messier toetsen aan de realiteit in het veld.

21/10 Dag van het Zoniënwoud

De KBBM nam deel aan de dag van het Zoniënwoud, georganiseerd door het DNF, Leefmilieu Brussel en het Vlaamse Agentschap voor Natuur en Bos. De vereniging vertelde het aanwezige publiek hoe een bosecosysteem werkt en wat de verschillende fasen van de cyclus zijn. Daarnaast werd uitleg gegeven over het bos, bosbeheer en bosbouw. Het publiek ging ook op wandel langs een 'ontdekkingsparcours', onder leiding van een van onze bosgidsen.

25-26/10 Opleiding kettingzagen

In samenwerking met Husqvarna werden in Ronquières twee geslaagde opleidingsdagen georganiseerd rond het onderhoud en gebruik van de kettingzaag.

•/12 Infosessies schorskevers

De schorskever was in 2018 bijzonder agressief. Eigenaars krijgen moeilijk vat op de situatie. Het DNF, het OWSF en de KBBM organiseerden daarom 8 infosessies over de manieren waarop een aanval van schorskevers moet worden aangepakt.

Het hele jaar Reddingsoperatie van de zaadboomgaard van de Koekelareden

Reddingsoperatie van de zaadboomgaard van de Koekelareden in Halle. De KBBM, het INBO en de zaadbank (DNF) kwamen dit jaar in actie om de genetische rijkdom van de Koekelareden te beschermen, die door verschillende generaties Belgische bosbouwers was geselecteerd.

De zaadboomgaard in Halle dreigde te verdwijnen doordat men een habitat van biologisch belang op die plaats wilde herstellen. Er werd een heuse reddingsoperatie opgezet voor de boomgaard. Er werden enten genomen van elk van de 50 klonen in de boomgaard, om ze later op die manier te kunnen vermenigvuldigen. Op termijn is het de bedoeling om met de verkregen bomen een boomgaard van de Koekelareden aan te leggen in een openbaar bos, en een andere in een privébos.

Diensten

Opleiding :

We willen dat onze leden de bosdynamiek begrijpen en de elementaire bosbouwkundige technieken kennen, evenals de verschillende soorten bosbeheer. Ons doel is eigenaars en beheerders van beboste percelen nuttige hulpmiddelen aan te reiken voor hun beslissingen omtrent bosbeheer.

Daartoe organiseren we veldbezoeken, technische opleidingen en lezingen over alle aspecten van het bos.
We bieden ook opleidingen op maat aan voor de leden die dat wensen.

• Studiereis :

De KBBM wil een open geest behouden en kijken naar wat er elders gebeurt. Zo organiseert ze elk jaar een studiereis.
In 2018 reisden een vijftigtal leden naar de Franse regio's Nouvelle-Aquitaine en Occitanie om de daar toegepaste bosbouwpraktijken te bestuderen.

• ForêtFor :

In september 2018 begon de KBBM aan een nieuw hoofdstuk met de lancering van ForêtFor, een avondcursus over bosbeheer voor beginners.

Deze nieuwe opleidingscyclus combineert avondlessen en praktijksessies in het veld. De deelnemers leren het reilen en zeilen van bosbeheer kennen, de terminologie van het bos onder de knie krijgen, bomen herkennen en technische basistaken uitvoeren zoals planten, snoeien, maaien, markeren, objectieve boomaanduiding enz.

Informatie

- **Het tijdschrift Silva Belgica** informeert zijn lezers over bosbouwtechnieken en -praktijken en brengt het laatste nieuws over het bos. Dankzij de grote groep auteurs die aan het tijdschrift meewerken, zijn de onderwerpen gevarieerd en is er ruimte voor nieuwe bosbouwtechnieken. In 2018 werden 75 artikels en technische fiches gepubliceerd, goed voor 313 pagina's nuttige informatie voor onze leden.

- **Via onze newsletter Silva Mail** blijven abonnees op de hoogte van al onze veldactiviteiten, lezingen en seminaries. Ze krijgen ook informatie over rondleidingen die onze vrijwillige bosgidsen organiseren en over bepaalde activiteiten van onze partners.

- **Onze online bibliotheek** bevat een uitgezochte verzameling boeken die de verschillende aspecten van bosbeheer belichten.

- **Pers** : In 2018 hebben 40 artikelen of programma's de KBBM geciteerd of geïnterviewd.

Wat is er nieuw in 2018 ?

De publicatie van volledige dossiers over een specifiek onderwerp in Silva Belgica. Dit jaar: ooibossen en populieren.
We zijn uiteraard van plan om op deze weg verder te gaan en u regelmatig volledige analyses van uitgezochte onderwerpen aan te bieden.

PEFC-boscertificatie

- **Al bijna 15 jaar** promoot de KBBM de PEFC-certificatie voor duurzaam bosbeheer. Het label bestaat uit een charter met 14 punten waaraan bij bosbeheer moet worden voldaan. Door zich te verbinden tot de naleving van het charter, zetten boseigenaars zich concreet in voor de toekomst van de Waalse bossen.

Interesse? Neem via e-mail (forêt@pefc.be) of telefonisch (081 62 73 14) contact met ons op voor meer informatie.

29 PEFC-audits, waarvan 26 veldaudits bij gecertificeerde eigenaars.

In Wallonië staat PEFC voor 300.000 ha gecertificeerd bos, waarvan 29.566 ha privébos.

Verzekeringen

- **Burgerlijke aansprakelijkheid 'Bossen'** is een collectieve polis die door de KBBM werd aangegaan bij de verzekeringsmaatschappij AXA. De verzekeringspolis dekt de burgerlijke aansprakelijkheid van de verzekerden voor lichamelijke, materiële en immateriële schade aan derden.

  In 2018 was meer dan 63.000 ha bos verzekerd.
  We raden boseigenaars ten zeerste aan om een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid te nemen. De kosten per hectare bedragen momenteel € 1,28 met een minimum van € 25 per dossier.

- **Brand.** Amifor is een onderlinge verzekeringsmaatschappij die vandaag meer dan 50.000 ha verzekert tegen bosbranden. Droogte komt steeds vaker voor en het risico op brand wordt dus almaar groter. Aarzel niet om u te verzekeren !

Vrijwilligerswerk

De KBBM telt vandaag meer dan 70 vrijwilligers en werkt rond 4 hoofdlijnen:

42

boscoaches

42

controledagen enclos-exclos

Onze boscoaches hebben als taak om hun ervaring te delen en door te geven aan andere, minder ervaren bosbeheerders. Ze verwijzen hen ook door naar betrouwbare vakmensen.
Dit jaar verzorgden onze coaches 42 ontmoetingen met eigenaars.

Sinds 2016 werken openbare en private eigenaars, jagers, wetenschappers en vrijwilligers van de KBBM samen in het kader van het project enclos-exclos.
Dat project moet de druk van het wild op de natuurlijke verjonging van het bos objectiveren.
In 2018 wijdden de vrijwilligers heel wat dagen aan het controleren van de vegetatie binnen en buiten de systemen.

34

waarnemingen voor het OWSF door onze waarnemers van de gezondheid van de bossen

Samen met het Observatoire wallon de la Santé des forêts (OWSF) en de Cellule d'appui à la petite forêt privée werken wij mee aan de follow-up van de gezondheid van bomen in privébossen. In 2018 namen onze gezondheidswaarnemers 34 monsters, die voor analyse naar het OWSF werden gestuurd.

84

rondleidingen of bosactiviteiten door onze bosgidsen

We willen het bos bekendmaken bij het brede publiek en inzicht verschaffen in de vele functies ervan. Onze bosgidsen helpen ons daarbij door rondleidingen en leuke activiteiten in het bos te organiseren. Dit jaar lieten onze gidsen meer dan 2600 mensen kennismaken met het bos en de bosbouwers, tijdens 84 rondleidingen of activiteiten.

Europese projecten

Het project EforOwn

Het project EforOwn ontstond in samenwerking met zeven Belgische, Spaanse en Franse partners. Het is gericht op het uitwerken en verspreiden van leermiddelen over verschillende aspecten van bosbeheer.
In 2018 werden heel wat hulpmiddelen ontwikkeld. Vanaf 2019 worden ze verspreid, online geplaatst en gebruikt door onze docenten en die van onze partners.

Het project Forêt Pro Bos

Dit project wil ervoor zorgen dat het begin van de productieketen in de houtindustrie wordt gevaloriseerd.

Het is de bedoeling om hinderpalen voor herbebossing weg te nemen, boseigenaars aan te moedigen om hun percelen duurzaam en dynamisch te beheren, en het publiek beter te informeren over bosbeheer.

Binnen dit project werken de KBBM en haar partners aan het negatieve beeld dat heel wat mensen hebben over bosontginning. Er werden didactische panelen over heraanplanting, uitdunning en eindkap uitgewerkt en opgesteld bij eigenaars.

Het project Regiowood II

Met partners uit Wallonië, Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en Frankrijk wil dit project de veerkracht van onze bossen helpen vergroten.

In 2018 werden verschillende opleidingsdagen georganiseerd over de geschiktheid van soorten en soortenstations, over beplantingsroutes en het opstellen van een bosbeheerplan.

Daarnaast werd een tool ontwikkeld waarmee private eigenaars een zelfevaluatie kunnen uitvoeren. Zo kunnen ze hun bos beoordelen op het gebied van biodiversiteit en op basis van economische, sociale of meer algemene indicatoren.

De Kloempen : een actie van Forêt Pro Bos

Lancering van de kloempenactie: deze actie heeft als doel de kinderen en kleinkinderen van boseigenaars te betrekken bij het beheer van de familiebossen. De kinderen krijgen een aangeplante cel (een kloemp) toegewezen, die bestaat uit 15 tot 25 dicht aangeplante bomen. Ze moeten er de rest van hun leven voor zorgen. Een boscoach helpt de eigenaar, door hem het nodige technische advies te geven en toezicht te houden op de kinderen op de dag van de aanplanting.

Aanplanting van de eerste kloempen: de kloempenactie trok de aandacht van verschillende eigenaars. Deze winter worden 42 cellen aangeplant en 42 kinderen betrokken bij het beheer van de familiebossen.

Nieuwe campagne in 2019! Neem contact met ons op als u bomen wil toewijzen aan uw kinderen of kleinkinderen.

Nouveau logo

SRFB • KBBM

De KBBM in een nieuw jasje

Na een kleurrijk jaar en een 125e verjaardag die werd gevierd zoals het hoort, gaat de KBBM in 2019 door op dat elan! Het logo en de visuele identiteit werden vernieuwd, zodat de vereniging dankzij een moderne stijl en continuïteit aanknoopt met zowel het heden als de toekomst.

Dank aan...

Alle leden van de raad van bestuur die zich inzetten en die ons ieder op hun manier helpen. We beseffen dat we veel geluk hebben. **Dank u!**

Alle leden van werkgroepen die heel veel tijd vrijmaken en ons helpen om onze projecten in goede banen te leiden en ons de kans te bieden even afstand te nemen. **Dank u!**

Al onze vrijwilligers die enorm veel tijd en energie investeren om ons te helpen bij de verwezenlijking van onze projecten. Ze hebben al zo veel voor elkaar gekregen! **Dank u!**

Al onze partners, zonder wie wij onze projecten niet zouden kunnen waarmaken. Dat is duidelijk te zien in ons jaarverslag. **Dank u!**

Dank aan u, onze leden, voor wie en door wie wij bestaan. Onze vele gedachtewisselingen zijn voor ons een bron van inspiratie en wij beseffen dat het een voorrecht is om onze passie met zo veel mensen te kunnen delen.

Het KBBM-team

2018

PEFC

© Fotos : P3, 10, 12(3) : Sonia Chapelle — P11, 12, 13(1-3), 14, 15, 16, 17, 18, 19, 25 : KBBM — P13(2) : Christianne Mélot

Ten dienste van het bos en de bosbouwers